

de behandelende assistenten, die echter niet verplicht zijn daarnaar te luisteren.

Één ding echter vrees ik, dat nl. de assistenten, die „de natuurlijke candidaten zijn voor het hoogleeraarschap”, hartelijk voor deze degradatie zullen bedanken en liever consulent zullen worden op den buiten, met kans op een professorstitel. Het hoogleeraarschap, dat de heer HAENTJENS zich denkt, is hoogstens een leeraarsambt bij het middelbaar onderwijs. Eischt men dat de interne en chirurgische hoogleeraren aan het onderwijs nóg meer tijd zullen besteden dan thans, dan zullen de meest uitstekenden onder de geneeskundigen voor zulk een taak niet meer zijn te vinden. De heer HAENTJENS zelf verwacht, dat zij „door minder hooggeleerden” zullen worden vervangen. Dan is er inderdaad ook weinig bezwaar meer tegen het verbod van consultatieve praktijk!

Na de verzekering van den heer HAENTJENS moet ik wel aannemen, dat zijn plan wél doordacht is geweest; bewonderen doe ik het echter niet, en allerminst schijnt het mij geschikt om tot grondslag te dienen voor hervorming van de geneeskundige opleiding.

Amsterdam, 4 Juli 1906.

H. BURGER.

De practisch-geneeskundige opleiding brengt vele pennen in beweging en daarbij valt een bijzondere eenstemmigheid te constateeren omtrent één punt: onze opleiding deugt niet, om twee redenen: 1°. de voorbereiding (vóór het candidaats) is veel te lang en moet ontdaan worden van al haar overtollige ballast, en 2°. de eigenlijke opleiding (ná het candidaats) is zoowat in alle opzichten geheel ontoereikend. Omtrent de middelen tot verbetering loopen echter de opinies bijzonder sterk uiteen: de Maatschappij-commissie komt wel met eenige wenschen, doch geeft veel te weinig toelichting en in het geheel geen vaste en duidelijk omschreven plannen en schema's. Prof. BURGER verlangt verplichte cursussen en examens in paediatric, keel-, neus- en oorheekunde, dermatologie en venereologie, alsmede uitgebreidere oefeningen in pathologisch-anatomisch en bacteriologisch laboratoriumwerk; collega DE GROOT merkt zeer terecht op, dat een der allerbelangrijkste onderdeelen in onze opleiding, nl. de therapie, zeer stiefmoederlijk bedeed wordt en dat er dus een afzonderlijke leerstoel in therapie moet komen (kan echter één man geacht worden in staat te zijn de talloze en zoo zeer uiteenloopende onderdeelen onzer hedendaagsche „therapie” geheel onder de knie te hebben?); de commissie vindt verder kennis der medische wetten noodzakelijk; weer anderen zullen allicht vinden, dat een arts van orthopaedie en massage ook wel wat weten mag en zoo komen wij tot een zeer lange verlanglijst, waarop geen enkele onredelijke of niet voor inwilliging vatbare eisch voorkomt.

Nu is echter van al deze verbeteringen *niets* te verkrijgen zonder wijziging der bestaande wetten — alleen collega HAENTJENS doet middelen aan de hand, die zonder wetswijziging te verkrijgen zijn, doch wier twijfelachtige waarde reeds voldoende door prof. BURGER is aangetoond. En wanneer wij het nu eindelijk eens tot wetswijziging brengen (iets, dat in Nederland, evenals overal elders trouwens, bijzonder moeilijk bereikbaar en zeer tijdrovend is), is het dan zaak om enkele partieele verbeteringen aan te brengen, zoodat

over eenige jaren de leemten zich weer met onverminderde kracht doen gevoelen of moeten wij dan trachten in eens zooveel mogelijk veranderd en verbeterd te krijgen? Mij dunkt, het antwoord is duidelijk en daarin heeft TER KUILE m. i. volkomen gelijk, dal nl. alleen door radicale veranderingen onze opleiding werkelijk aanmerkelijk te verbeteren is. Immers ook dáárover is iedereen het eens, dat de studie in haar geheel niet verlengd mag worden en waar nu bij een billijke uitbreiding en verbetering onzer praktische opleiding de eigenlijke Ziekenhuisstudie stellig wel 5 jaar zal worden, moet de voorbereiding ingekrompen worden tot hoogstens 2 jaar. En dit alles is slechts te verkrijgen, wanneer de programma's en de indeeling van nagenoeg alle examens gewijzigd en omgewerkt worden; waarschijnlijk zou zelfs het gymnasium onderwijs eenigszins gewijzigd moeten worden. Bovendien zouden er stellig eenige lectoren of buitengewone hoogleeraren benoemd en het aantal assistenten en klinieken uitgebreid moeten worden, want zonder goed ingerichte klinieken zal het onderwijs in al de straks genoemde vakken toch van geen waarde zijn. Stellig zal een en ander ook heel wat kosten, doch dit geld acht ik hoogst nuttig besteed, omdat het peil en de bruikbaarheid van den Nederlandschen arts, en dus indirect ook de volksgezondheid, er zeer mede gebaat zullen zijn.

Nog eens: laten wij ons bewust zijn, dat er aan onze opleiding veel, zeer veel te veranderen en te verbeteren valt en bedenken, dat het veel beter en rationeeler is aan te komen met volledige, goed toegelichte plannen tot radicale wijziging en omwerking onzer opleiding, in plaats van te trachten door enkele halve maatregelen de zaak wat op te lappen.

Den Haag, 2 Juli 1906.

G. C. BOLTEN.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

In Memoriam Manuel Garcia. Op 17 Maart l.l. vierde hij zijn 101sten geboortedag, opgewekt en gezond naar lichaam en geest. Thans is hij heengegaan; voor allen, die hem kenden en lief hadden, is de onverwachte slag veel te vroeg gekomen. Hij had de gewone grenzen van het menschelijk leven overschreden, en wij dachten er niet meer aan, hem toch eenmaal te zullen moeten verliezen, de schepper der laryngologie, de grondvester der wetenschappelijke zangkunst. Die het groote voorrecht hadden ten vorigen jare hem mede te huldigen bij zijn eeuwfeest 1), zij behouden voor heel hun leven de herinnering aan een zeldzaam sympathieken jubilaris; voor ons allen echter blijft hij een man, die door eigen streven groote dingen heeft tot stand gebracht, die de kunst heeft gediend uitsluitend om harentwil en bij de schitterende resultaten, die hij verkreeg, geen oogenblik aan eigen persoon heeft gedacht, die, om zijn echt wetenschappelijk streven en om zijn buitengewone bescheidenheid, door ieder onzer tot een voorbeeld kan worden gekozen.

Zijn aandenken blijft in dankbare herinnering.

H. BURGER.

1) *Ned. Tijdschrift* 1905, I, blz. 717 en 849.